

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VI. volební období

911/0

**Návrh poslanců Romana Sklenáka, Miroslavy Strnadlové, Antonína Sedi
a dalších na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb.,
o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů**

Zástupce předkladatele: Sklenák R. a další
Doručeno poslancům: 7. února 2013 v 9:59

ZÁKON
ze dne..... 2013,

kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

V § 41 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 213/2007 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb. a zákona č. 367/2011 Sb., se v odstavci 3 písmenu f) tečka na konci nahrazuje čárkou a doplňuje se nové písmeno g), které včetně poznámek pod čarou č. 35c a 35d zní:

„g) trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény^{35c)} osoby po skončení výdělečné činnosti, která zakládala její účast na nemocenském pojištění podle zvláštního právního předpisu^{35d)}, pokud si tato osoba nepřivodila dočasnou pracovní neschopnost úmyslně a pokud tato dočasná pracovní neschopnost nebo nařízená karanténa vznikla v době této výdělečné činnosti nebo v ochranné lhůtě podle zvláštního právního předpisu^{35d)}.”

35c) Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

35d) Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů.“

Čl. II

Přechodné ustanovení

Řízení o podpoře v nezaměstnanosti, která nebyla pravomocně skončena do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl. III

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

I. Zhodnocení platného právního stavu

Ustanovení § 41 odst. 1 zákona o zaměstnanosti bylo s účinností od 1. 1. 2012 novelou provedenou zákonem č. 367/ 2011 Sb. změněno tak, že rozhodným obdobím pro posuzování nároků na podporu v nezaměstnanosti a podporu při rekvalifikaci jsou poslední 2 roky před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání, přičemž do té doby délka rozhodného období činila 3 roky.

Podle § 39 odst. 1 zákona o zaměstnanosti má nárok na podporu v nezaměstnanosti uchazeč o zaměstnání, který získal v rozhodném období zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění (ve smyslu zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění) v délce alespoň 12 měsíců.

Zkrácení rozhodného období nepříznivě dopadlo na zaměstnance, kterým vznikla dočasná pracovní neschopnost v ochranné lhůtě 7 dnů po skončení zaměstnání (zákon o nemocenském pojištění), popř. těsně před skončením pracovního poměru a trvala cca 1 rok a déle (byť jen o několik dnů). Po dobu trvání dočasné pracovní neschopnosti se fyzická osoba nemůže stát uchazečem o zaměstnání – pokud se poté zaeviduje na Úřadu práce ČR, nevznikne jí nárok na podporu v nezaměstnanosti, jelikož vzhledem k délce trvání pracovní neschopnosti nebude splněna podmínka získání potřebné doby důchodového pojištění zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností.

Tuto podmínku by bylo možno splnit započtením náhradní doby zaměstnání, kam ovšem uvedené případy nelze podřadit vzhledem k platnému znění ustanovení § 41 odst. 3 zákona o zaměstnanosti:

„Za náhradní dobu zaměstnání se považuje doba

- a) přípravy osoby se zdravotním postižením k práci (§ 72),*
- b) pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně,*
- c) osobní péče o dítě ve věku do 4 let,*
- d) osobní péče o fyzickou osobu, která se podle zvláštního právního předpisu považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost), pokud s uchazečem o zaměstnání trvale žije a společně uhrazují náklady na své potřeby; tyto podmínky se nevyžadují, jde-li o osobu, která se pro účely důchodového pojištění považuje za osobu blízkou,*
- e) výkonu dlouhodobé dobrovolnické služby na základě smlouvy dobrovolníka s vysílající organizací, které byla udělena akreditace Ministerstvem vnitra, nebo výkonu veřejné služby na základě smlouvy o výkonu veřejné služby, pokud rozsah vykonané služby překračuje v průměru alespoň 20 hodin v kalendářním týdnu,*
- f) osobní péče o fyzickou osobu mladší 10 let, která se podle zvláštního právního předpisu považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost).“*

Není přitom stanovena žádná maximální doba dočasné pracovní neschopnosti a její trvání není vázáno na nárok na nemocenské nebo na trvání podpůrné doby pro výplatu nemocenského.

Nicméně z délky podpůrní doby 380 kalendářních dnů (může být prodloužena o dalších až 350 dnů) ode dne vzniku dočasné pracovní neschopnosti, po kterou náleží nemocenské, lze usuzovat, že zákonodárce počítá se situacemi, kdy je jednotlivec dlouhodobě práce neschopen, avšak může se znovu zotavit a zapojit do aktivního života – pokud dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav nezpůsobí „přechod“ z pracovní neschopnosti do invalidity, což ovšem zdaleka nejsou všechny případy.

Zákon o zaměstnanosti by neměl ponechat tyto uchazeče o zaměstnání zcela bez prostředků (bez podpory v nezaměstnanosti). Jednalo by se o popření práva zaručeného článkem 26 Listiny základních práv a svobod (právo na přiměřené hmotné zajištění osob, které bez své viny nemohou získávat prostředky pro své životní potřeby prací), které právě zákon o zaměstnanosti realizuje. Listina základních práv a svobod jako součást ústavního pořádku přitom zaručuje vyšší standard zabezpečení těchto osob než je standard hmotné nouze. Neobstojí tedy ani formálně-právní argument odkázání těchto osob na sociální dávky.

Z důvodu zkrácení délky rozhodného období se i přes odvádění pojištění po desítky let pro případ ztráty zaměstnání uchazeči o zaměstnání ocitají bez přiměřeného hmotného zabezpečení.

Zákon o nemocenském pojištění počítá s poskytováním nemocenského osobám, které jsou dočasně práce neschopnými uznány bezprostředně po skončení výdělečné činnosti, popř. kterým pracovní neschopnost vznikla dříve a trvá i po skončení této činnosti. Podle zákona o důchodovém pojištění je tato doba dobou důchodového pojištění. Je tedy zjevné, že zákonodárce si byl vědom potřeby zvláštní ochrany osob v těchto situacích. Není důvodu, aby se zákon o zaměstnanosti k těmto jednotlivcům stavěl jinak.

V důvodové zprávě k novele zákona o zaměstnanosti účinné od 1. 1. 2012 se uvádělo, že cílem úpravy délky rozhodného období pro posuzování nároků na podporu v nezaměstnanosti a podporu při rekvalifikaci z posledních 3 let na poslední 2 roky před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání je motivovat uchazeče o zaměstnání ke zvýšení vlastní aktivity při hledání a udržení zaměstnání. Jde jistě o legitimní cíl, který navrhovaná právní úprava respektuje – snaží se pouze reagovat na patrně nezamýšlený důsledek, kterým bylo neopodstatněné znevýhodnění osob v nepříznivé životní situaci (ztráta zaměstnání, zdravotní indispozice), kterou nezapříčinily, a u nichž není důvodu přepokládat, že postrádají motivaci k znovuzískání zaměstnání.

Navrhovaná změna odstraňuje negativní důsledky platné právní úpravy, která fakticky popírá snahu státu, aby uchazeči o zaměstnání (mimo jiné i nastavenými podmínkami pro podporu v nezaměstnanosti) našli v co možná nejkratší době znovu uplatnění na trhu práce.

Stav, kdy uchazeč o zaměstnání i jeho rodina zůstanou zcela bez prostředků, vede k zadlužování domácností a ohrožení sociálním vyloučením. Brání tak rychlé reintegraci na trh práce a podporuje svojí konstrukcí dlouhodobou nezaměstnanost.

Navrhovaná změna naplňuje jak požadavek na adekvátní sociální zabezpečení osob v pojistném systému, které se po přechodnou dobu ocitly (nikoli vlastní vinnou) ve finanční tísní, tak požadavek minimální rozpočtových nákladů.

II. Soulad navrhované úpravy s ústavním pořádkem ČR a s mezinárodními smlouvami

Navrhovaná zákonná úprava je v souladu s ústavním pořádkem i s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána.

Směřuje k zajištění práva občanů na přiměřené hmotné zajištění státem při ztrátě zaměstnání (čl. 26 odst. 3 Listiny základních práv a svobod).

Návrh zákona není v rozporu ani s právem Evropské unie.

III. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty

Návrh zákona nemá podstatný dopad do výdajů státního rozpočtu. Směřuje k tomu, aby byla podpora v nezaměstnanosti poskytována i osobám, které na ni bez výslovné úpravy měly *de facto* nárok do 31. 12. 2011, kdy rozhodné období pro posuzování nároku bylo delší a byl tak obnoven předchozí stav, což se však nedotkne většího počtu uchazečů o zaměstnání.

Návrh zákona nemá dopady na rozpočty krajů a obcí.

IV. Návrh na schválení návrhu zákona Poslaneckou sněmovnou již v prvním čtení

Navrhuje se, aby s návrhem zákona na základě § 90 odst. 2 zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny vyslovila Poslanecká sněmovna souhlas již v prvním čtení. Jeví se jako účelné, aby zákon nabyl účinnosti co nejdříve a zkorigoval tak nežádoucí dopady novely účinné od 1. 1. 2012.

Včasným přijetím zákona bude reagováno na aktuální poznatky praxe. V neposlední řadě je možno uvést, že se jde svým rozsahem o malou právní úpravu.

Zvláštní část

K čl. I

Z důvodů uvedených v obecné části se navrhuje doplnění ustanovení § 41 odst. 3 zákona o zaměstnanosti.

K čl. II

Do zákona se vkládá nezbytné přechodné ustanovení, které má význam pro řízení o podpoře v nezaměstnanosti, která nebyla pravomocně skončena do dne nabytí účinnosti navrženého zákona. Tato řízení se dokončí podle zákona o zaměstnanosti v jeho znění účinném do dne nabytí účinnosti navrženého zákona.

K čl. III

Účinnost předloženého zákona se navrhuje z důvodů uvedených výše již ke dni jeho vyhlášení.

V Praze dne 5. února 2013

Roman Sklenák, v. r.
Miroslava Strnadlová, v. r.
Antonín Sed'a, v. r.
Václav Koubík, v. r.
Václav Votava, v. r.
Roman Váňa, v. r.
Lubomír Zaorálek, v. r.
Josef Smýkal, v. r.
Milan Urban, v. r.
Jaroslav Krákora, v. r.
Miroslav Váňa, v. r.
Jiří Zemánek, v. r.
Dana Váhalová, v. r.
Pavel Ploc, v. r.
Jiří Petru, v. r.
Jan Babor, v. r.
Pavel Antonín, v. r.
František Novosad, v. r.
Jiří Koskuba, v. r.
Cyril Zapletal, v. r.
Petr Hulinský, v. r.

Václav Zemek, v. r.
Alfréd Michalík, v. r.
Břetislav Petr, v. r.
Jaroslav Vandas, v. r.
Karel Černý, v. r.
Josef Tancoš, v. r.
Ivan Ohlídál, v. r.
Václav Neubauer, v. r.
Jiří Krátký, v. r.
Pavel Holík, v. r.
Adam Rykala, v. r.
Vítězslav Jandák, v. r.
Josef Novotný, v. r.
Robin Böhnisch, v. r.
Hana Orgoníková, v. r.
Vladimíra Lesenská, v. r.
Jan Chvojka, v. r.
Vlasta Bohdalová, v. r.
Ladislav Šincl, v. r.
Václav Klučka, v. r.

Platné znění měněného ustanovení zákona o zaměstnanosti
s vyznačením navrhovaných změn

§ 41

(1) Rozhodným obdobím pro posuzování nároků na podporu v nezaměstnanosti a podporu při rekvalifikaci jsou poslední 2 roky před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání.

(2) Není-li splněna podmínka stanovená v § 39 odst. 1 písm. a) předchozím zaměstnáním, lze tuto podmínku splnit i započtením náhradní doby zaměstnání. Do předchozího zaměstnání se nezapočítává doba důchodového pojištění získaná zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností v době vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání (§ 25 odst. 1 a 3) a krátkodobým zaměstnáním. Překrývají-li se doba důchodového pojištění získaná zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností a náhradní doba zaměstnání, započítává se do předchozího zaměstnání přednostně doba důchodového pojištění získaná zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností.

(3) Za náhradní dobu zaměstnání se považuje doba

- a) přípravy osoby se zdravotním postižením k práci (§ 72),
- b) pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně,
- c) osobní péče o dítě ve věku do 4 let,
- d) osobní péče o fyzickou osobu, která se podle zvláštního právního předpisu považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV (úplná závislost)^{35a}), pokud s uchazečem o zaměstnání trvale žije a společně uhrazují náklady na své potřeby; tyto podmínky se nevyžadují, jde-li o osobu, která se pro účely důchodového pojištění považuje za osobu blízkou,
- e) výkonu dlouhodobé dobrovolnické služby na základě smlouvy dobrovolníka s vysílající organizací, které byla udělena akreditace Ministerstvem vnitra^{35a}), nebo výkonu veřejné služby na základě smlouvy o výkonu veřejné služby^{35b}), pokud rozsah vykonané služby překračuje v průměru alespoň 20 hodin v kalendářním týdnu,
- f) osobní péče o fyzickou osobu mladší 10 let, která se podle zvláštního právního předpisu považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost);³
- g) trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo nařízené karantény^{35c} osoby po skončení výdělečné činnosti, která zakládala její účast na nemocenském pojištění podle zvláštního právního předpisu^{35d}), pokud si tato osoba nepřivodila dočasnou pracovní neschopnost úmyslně a pokud tato dočasná pracovní neschopnost nebo nařízená karanténa vznikla v době této výdělečné činnosti nebo v ochranné lhůtě podle zvláštního právního předpisu^{35d}).**

(4) Překrývají-li se náhradní doby zaměstnání uvedené v odstavci 3, započítávají se pouze jednou.